

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

„Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”
"Co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland"

BIULETYN INFORMACYJNY 1984

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W KANADZIE
I BIBLIOTEKA POLSKA

3479 Peel Street, McGill University
Montreal, PQ, H3A 1W7
Tel.: (514) 392-5958

BIULETYN INFORMACYJNY

1984

SŁOWO OD REDAKCJI

ZESPÓŁ REDAKCYJNY WITA SERDECZNIE WSZYSTKICH CZŁONKÓW
INSTYTUTU I ŻYCHY PAŃSTWU WIELU SUKCESÓW I POWODZENIA W PRACY.

Pragniemy poinformować Państwa, że wznowiamy wydawanie
BIULETYNU INFORMACYJNEGO Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie, który
będzie się ukazywał raz w roku i będzie uzupełniony dwoma komunikatami
informacyjnymi.

Redakcja zwraca się z apelem do CZŁONKÓW INSTYTUTU
o nadsyłanie materiałów, które możnaby zamieścić w następnym numerze.
Szczególnie nam zależy na informacjach, dotyczących działalności naukowej,
zawodowej i społecznej naszych członków.

S P I S T R E Ś C I

SŁOWO OD REDAKCJI

Działalność Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie
w roku akademickim 1983/84 5

Lista odczytów zorganizowanych przez P.I.N.K.
w sezonie 1983/1984..... 8

Działalność Biblioteki Polskiej w Montrealu
w roku akademickim 1983/1984.....11

Plan działalności Polskiego Instytutu Naukowego
na sezon 1983/1984.....14

Działalność naukowa, zawodowa i społeczna
naszych członków w roku akademickim 1983/1984.....15

Józef Lityński DWIE ROCZNICE.....26

Podziękowania.....28

List Lecha Wałęsy29

DZIAŁALNOŚĆ POLSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO W KANADZIE
W ROKU AKADEMICKIM 1983/1984

Sytuacja polityczna i ekonomiczna Polski w ostatnim okresie w sposób szczególny eksponuje rolę emigracji i ośrodków polonijnych na Zachodzie w walce o prawa narodu polskiego do wolności i pełnej niezależności.

Jednym z ważnych zadań Polskiego Instytutu Naukowego stało się przeciwdziałanie reżymowej propagandzie i odkłamywanie oficjalnej wersji wydarzeń w Kraju oraz propagowanie wartości patriotycznych i moralnych, które przez ostatnie dwa wieki były podstawą walki Polaków o wolność i niepodległość.

Doceniając znaczenie jedności wśród polskiej emigracji w Kanadzie, Instytut przywiązuje dużą wagę do współpracy z Kongresem Polonii Kanadyjskiej, czemu daje wyraz popierając Deklarację Ideową Oddziały Quebeckiego, przyjętą na Radzie K.P.K. Québec w dniu 5 października 1983 roku.

P.I.N. prowadził również doraźne akcje, związane z popieraniem walki narodu polskiego o wolność - udział w audycji telewizyjnej "Le point" na temat sytuacji w Polsce i Nagrody Nobla dla Lecha Wałęsy, wysłanie listu gratulacyjnego do laureata (podziękowanie Wałęsy zał. na str.29)..

W odpowiedzi na apel Komitetu Pomocy Polskim Dziennikarzom, Instytut przekazał \$ 100 na pomoc polskim dziennikarzom, prześladowanym przez reżym. W ostatnich dniach nadeszły listy z podziękowaniami z Polski za otrzymaną pomoc w postaci paczek. Akcja ta jest kontynuowana i w ostatnich dniach P.I.N. wysłał na ten cel następne \$ 200.

Jednym z ważniejszych wydarzeń w życiu Instytutu w roku ubiegłym były obchody 40-lecia powstania Instytutu i Biblioteki Polskiej. Kulminacyjnym punktem w obchodach był wieczór autorski Czesława Miłosza, laureata Nagrody Nobla, który zgromadził około 1200 osób publiczności polskiej i kanadyjskiej. Autor recytował swoje utwory w 3 językach i wybór dotyczył przekroju całej twórczości poety. Obchody 40-lecia miały ogromne znaczenie dla podniesienia pozycji Instytutu w kołach naukowych McGilla, a także w społeczeństwie polskim i kanadyjskim. W prasie ukazały się pochlebne recenzje o działalności naszej placówki na przestrzeni tych lat.

W ramach obchodów została również zorganizowana wystawa pt. "Rola Polskiego Instytutu Naukowego i Biblioteki Polskiej", która objechała ważne ośrodki polskie w Kanadzie. Wystawa obrazowała dorobek Instytutu i Biblioteki Polskiej na przestrzeni 40-stu lat.

Zorganizowanie i sukces uroczystości były możliwe dzięki ogromnej pracy wielu członków Instytutu, a przede wszystkim p.W.Stachiewicz, Prof.I. Bellert i prof.J.Grey'a.

Poza szczególnie uroczystym wieczorem Miłosza, Instytut zorganizował 18 odczytów i wykładów w sezonie 1983/84, w tym 8 wygłoszonych przez Sekretarza Generalnego Instytutu prof. J. Lityńskiego w ramach cyklu wykładów, poświęconych historii Polski XX wieku. W cyklu tym szczególnie zostały podkreślone tematy dotyczące walki o odzyskanie niepodległości Polski, wojny polsko-bolszewickiej oraz znaczenie dwudziestolecia międzywojennego w kształtowaniu świadomości narodowej Polaków. Wykłady były ilustrowane zdjęciami i przeżroczami.

Blisko związane z tym cyklem były dwa inne wykłady podejmujące problem II wojny światowej prof. A. Cienciały i prof. J. Lityńskiego.

Sprawy Polski powojennej, a szczególnie wydarzeń ostatnich 3 lat przedstawił prof. Z. Pełczyński.

Problemy przyszłości kanadyjskiej ekonomii omówił rektor Kanadyjskiej Szkoły Zarządzania dr J. Korey-Krzeczowski, a problem gospodarczego załamania światowego przedstawił prof. I. Człowiekowski.

Prof. B. Czarnocki scharakteryzował rozwój i przekaz kultury polskiej w dobie komputerowej.

Wśród odczytów wyróżnia się grupa poświęcona tematyce, związanej z działalnością Kościoła w Polsce, jak również filozofii i działalności Jana Pawła II; prelegentami w tej grupie byli: ks. rektor H. Pieprzycki, ks. dr Jan Chrapek, prof. A. Ruszkowski, prof. A. Kawczak.

Przy okazji wystawy z okazji 300-lecia wiktorii wiedeńskiej odczyty na ten temat wygłosili ks. dr A. Guryn i prof. J. Lityński.

Na uwagę zasługuje działalność Oddziału Polskiego Instytutu Naukowego w Ottawie, któremu przewodniczy prof. A. Ruszkowski. Głównym przejawem działalności Koła były odczyty, których zorganizowano 11. Cztery z nich dotyczyły papieża Jana Pawła II, jego osobowości, filozofii, działalności i podróży do Polski. Prelegentami byli: prof. T. Jost, prof. A. Ruszkowski, prof. I. Człowiekowski, ks. dr J. Chrapek. Pozostałe wykłady miały charakter zróżnicowany, dotyczyły m.in. Uniwersytetu Polonii Świata, magnetyzmu w biologii i w medycynie etc.

Oddział Ottawski współpracuje również z Kongresem Polonii Kanadyjskiej oraz z Północno-Amerykańskim Studium Spraw Polskich.

Koło w Toronto pod przewodnictwem prof. I. Grabowskiej zorganizowało również 9 odczytów, w tym serię wykładów w języku angielskim z zakresu historii Polski. Wykłady te były urządzone wspólnie ze Stowarzyszeniem Inżynierów Polskich przy pomocy finansowej Milenium. Prelegentami byli: prof. B. Sharratt, prof. A. Podgórecki, prof. J. Fedorowicz, prof. A. Kawczak, dr S. Głowacz, mgr. B. Kasińska.

Prof.S.Barańczak mówił na temat pokolenia lat 60-tych w poezji polskiej.

Poza działalnością odczytową P.I.N. w Montrealu zorganizował wystawę, przygotowaną wspólnie z Kołem Armii Krajowej z okazji 300-lecia zwycięstwa pod Wiedniem, która trwała od 15-22 grudnia 1983 i cieszyła się dużym powodzeniem. Zaprezentowano m.in.starodruki i sztychy z XVII w., będące w zbiorach Biblioteki Polskiej.

Odnosnie zebrań P.I.N-u w roku akademickim 83/84, to zgodnie z uchwałą Walnego Zebrania Instytutu z dnia 17 kwietnia 83 zostało zwołane Nadzwyczajne Walne Zebranie w dniu 29 października 1983, na którym przedyskutowano poprawki do Statutu oraz plan działalności Instytutu. W kolejnych głosowaniach zatwierdzono lub odrzucono poprawki, proponowane przez Komisję Statutową oraz Zarząd. Poruszono sprawy:stworzenia Centrum Studiów o Polsce, pomocy naukowcom polskim, współpracy z Grupą Działania na Rzecz Solidarności, organizacji galerii sztuki polskiej i wystawy grafiki polskiej.

Doroczne Walne Zebranie Instytutu odbyło się dnia 28 kwietnia 1984 w Montrealu. Głównymi punktami obrad były sprawozdania z działalności Instytutu i Biblioteki Polskiej za ostatni rok oraz plan działalności na najbliższą przyszłość. W dyskusji zebrani wypowiadali się na temat przedstawionych sprawozdań i planów na przyszłość oraz propozycji przedstawionych w liście prof.B.Czarnockiego, które dotyczyły spraw organizacyjno-administracyjnych oraz planowania działalności naukowej.

Instytut stale współpracuje z podobnymi placówkami w innych krajach jak: P.I.N. w New Yorku, Studium Spraw Polskich, POSK w Londynie, Instytut Piłsudskiego, Instytut Sikorskiego. Współpraca oparta jest na wymianie publikacji i doświadczeń oraz na kontaktach osobistych naszych członków.

LISTA ODCZYTÓW ZORGANIZOWANYCH PRZECZ P.I.N.K.

W SEZONIE 1983/1984

MONTREAL

- 22.09.1983 Ks. rektor H.Pieprzycki - Refleksje z pobytu w Rzymie i 5-lecie pontyfikatu Jana Pawła II.
- 05.10.1983 Prof.A.Kawczak - Uniwersytet Polonii Świata.
- 16.10.1983 Prof.I.Człowiekowski - Drogi wyjścia z gospodarczego załamania światowego.
- 11.11.1983 Prof.J.Lityński - Kampania wrześniowa w świetle dokumentów.
- 24.11.1983 Prof.Z.Pełczyński - Landscape after the battle.
- 7.12.1983 Prof.B.Czarnocki - Rozwój i przekaz kultury w dobie komputerowej.
- 18.12.1983 Prof.J.Lityński - Odsiecz wiedeńska,
ks.dr A.Guryn - Polska jako przedmurze chrześcijaństwa.

1984

- 08.01.1984 Prof.J.Lityński - 1-szy wykład z cyklu "Historia Polski XX w" - Porównanie okresu po powstaniu styczniowym z okresem po II wojnie światowej.
- 22.01.1984 Prof.J.Lityński - (2) Polska przed I-szą wojną światową i w dobie Legionów.
- 05.02.1984 Prof.J.Lityński - (3) Odrodzenie Państwa Polskiego i rok 1920.
- 19.02.1984 Prof.J.Lityński - (4) Pierwsze 10-lecie Polski Niepodległej(cz.1.).
- 11.03.1984 Prof.J.Lityński - (5) Pierwsze 10-lecie Polski Niepodległej(cz.2).
- 25.03.1984 Prof.J.Lityński - (6) Polska po zamachu majowym.
- 15.03.1984 Prof.J.Lityński - (7) Śmierć Marszałka Piłsudskiego i lata poprzedzające wojnę.
- 16.03.1984 Prof.A.Ruszkowski - Wrażenia z pobytu w Rzymie.
- 04.05.1984 Ks.dr J.Chrapek - Koncepcja Europy Jana Pawła II.
- 11.05.1984 Dr J.Korey-Krzeczowski - Przyszłość kanadyjskiej ekonomii w świetle postępujących zmian technologicznych.
- 23.05.1984 Prof.A.Cienciała - Kiedy zostały przesądzone losy Polski w II wojnie światowej.

OTTAWA

- 17.09.1983 Prof.T.Jost - Wizyta Jana Pawła II w Polsce.
- 23.09.1983 Prof.I.Człowiekowski - Filozofia społeczno-ekonomiczna Jana Pawła II.
- 27.09.1983 Prof.A.Biolik - Norwid i Nelligan w kulcie dla muzyki Chopina.
- 19.10.1983 Prof.A.Ciołkosz - Badanie środowiska naturalnego w Polsce przy pomocy metod telekomunikacji.
- 22.11.1983 ks.dr A.Guryn - Odsiecz wiedeńska.
- 13.12.1983 Prof.W.Adamkiewicz - Magnetyzm w biologii i w medycynie.
- 1984
- 30.01.1984 Prof.A.Kawczak i prof.J.Wojciechowski - Uniwersytet Polonii Świata.
- 13.03.1984 Prof.A.Ruszkowski - Wrażenia z pobytu w Rzymie.
- 25.04.1984 Dr E.Siekierska - Wybrane zagadnienia religii Baha'i.
- 29.04.1984 Ks.dr J.Chrapek - Koncepcja Europy Jana Pawła II.
- 07.05.1984 Dr J.Skvorecky - Contemporary Official and Unofficial Literature in Czechoslovakia.

TORONTO

- Październik 1983 - Prof.S.Barańczak - Pokolenie lat 60-tych w poezji polskiej.
Październik 1983 - Prof.J.Fedorowicz - The Unique Character of Polish History.
Listopad 1983 - Dr J.Stanley - The Partitions of Poland.
Grudzień 1983 - Polish History in Literature.

1984

- Styczeń 1984 - Dr S.Głowacz - Insurrections in Polish History.
Luty 1984 - Dr S.Głowacz - Poland and World War I.
Marzec 1984 - Prof.A.Kawczak - Independent Poland.
Kwiecień 1984 - Mgr B.Kasińska - Poland under Communism.
Maj 1984 - Prof.A.Podgorecki - The dissidents in Poland.

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI POLSKIEJ W MONTREALU
W ROKU AKADEMICKIM 1983/ 1984

Fakt, że Biblioteka Polska w Montrealu jest jedyną w Kanadzie polską biblioteką akademicką i równocześnie niezależną biblioteką publiczną nakłada na nią szczególne obowiązki. Jest ona placówką kulturalną, która przyciąga nie tylko Polaków mieszkających od lat w Kanadzie, ale także przybyłych z ostatnią falą emigracyjną, których znaczny procent stał się naszymi czytelnikami. W ostatnim okresie wydatnie wzrosła ilość stałych czytelników, biblioteka pozyskała sobie ponad 150 nowych abonentów, wypożyczono ponad 7 800 książek. Z czytelni skorzystało ok. 400 osób. W ostatnich kilku miesiącach kilkanaście osób skorzystało z taśm z nagraniami wykładów, organizowanych przez P.I.N.

Obserwujemy bardzo wyraźnie wzrost wypożyczonych książek, które podobnie jak czasopisma są zachłannie czytane przez przybyszów z Polski, dla których niezafałszowana historia Polski ma szczególną wartość.

Biblioteka Polska stała się prawdziwym centrum informacji i dokumentacji, które służy nie tylko Polakom, ale w dużym stopniu również Kanadyjczykom, przede wszystkim profesorom i studentom McGillu oraz innych uniwersytetów.

Z działów budzących żywe zainteresowanie wśród czytelników należy wymienić: historię Polski, historię emigracji, sprawy Solidarności oraz literatura dotycząca Jana Pawła II.

Biblioteka jest również niezwykle pomocna Szkołom Sobotnim oraz stacjom radiowym i telewizyjnym.

Z usług biblioteki korzysta wiele osrodków polonijnych z różnych części Kanady, w ostatnich miesiącach załatwiono ok. 10 kwerend, w tym kilka z Wielkiej Brytanii.

W ostatnim roku wyraźnie zwiększyła się suma pieniędzy, przeznaczonych na zakupy książek i czasopism oraz na oprawę (ok. \$ 4 000). Obok czasopism, które regularnie otrzymujemy w darach m.in. z Wyd. Instytutu Literackiego w Paryżu czy Tow. Historycznego z Rzymu lub P.I.N-u z New Yorku, zaabonowaliśmy kilka poczytnych periodyków jak: Kontakt, Krytyka, Zeszyty Literackie, Puls, Poland Watch oraz wiele wydawnictw dotyczących Solidarności.

Dzięki naszym hojnym ofiarodawcom i dzięki osobistym kontaktom kustosa biblioteki pani W. Stachiewicz, księgozbiór biblioteki wyraźnie się powiększa (obecnie liczy ok. 31 000 woluminów) i dostajemy z całego świata egzemplarze okazowe, głównie z Londynu, Paryża, z Rzymu i z Polski.

Spośród naszych licznych ofiarodawców, którym gorąco dziękujemy, na szczególne podkreślenie zasługują w ostatnim roku: p.Zofia Żółtowska za dar w postaci sprzętu introligatorskiego oraz wielu dzieł Platona, pięknie przez siebie oprawionych; p.Poray-Wybranowska - książki i materiały, dotyczące Solidarności oraz p.Anna Buzek, p.Artur Tarnowski, p.Lecho-Wasiutyńska, p.M.Sangowicz, p.W.Babiński.

Z prac prowadzonych w bibliotece na podkreślenie zasługują: skatalogowanie w ostatnim półroczu kilkuset zaległych książek, kontynuacja projektu analizy czasopism tzn. wyboru artykułów i sporządzaniu krótkich abstractów w 3 językach z najnowszych czasopism, nigdzie nie indeksowanych; dotychczas wykonano ponad 3 000 abstractów. Projekt jest prowadzony pod kierownictwem p.W.Stachewicz.

W ubiegłym roku w lecie rozpoczęto prace nad reorganizacją i porządkowaniem archiwum P.I.N-u, które są sukcesywnie kontynuowane.

Ważny dział pracy biblioteki stanowiły jak zawsze kontakty naukowe z pokrewnymi instytucjami, rozszanymi po całym świecie. Biblioteka utrzymuje stały kontakt z Biblioteką Polską w Paryżu, w Londynie, z Instytutem Literackim w Paryżu, Tow.Historyczno-Naukowym w Londynie, Instytutem Piłsudskiego w Londynie, Instytutem Historycznym w Rzymie, P.I.N. w New Yorku, Instytutem Hoovera w Kalifornii, Uniwersytetem w Stanford i Berkeley, a także z Muzeum w Rapperswillu i Fawley Court. Polegają one na wymianie korespondencji i informacji bibliofilskich oraz na wymianie sprawozdań i publikacji.

Biblioteka w ub.r. jak zwykle uczestniczyła w Stałej Konferencji Muzeów i Bibliotek na Zachodzie, wysyłając szczegółowe sprawozdanie ze swojej działalności i video-kasetę o historii Instytutu i Biblioteki Polskiej. Delegatem naszym i przedstawicielem był prof.J.Mond.

Biblioteka stale współpracuje również z Polsko-Kanadyjskim Związkiem Bibliotekarzy.

Na podkreślenie zasługuje, że biblioteka ma w swoim posiadaniu obok pokaźnego księgozbioru kolekcję sztuki, liczącą ponad 400 pozycji.

W roku bieżącym dzięki staraniom prof.K.Łackiego, kustosa zbiorów sztuki, biblioteka otrzymała w darze od Polsko-Kanadyjskiego Instytutu Dobroczynności kolekcję 89 rycin o tematyce marynistycznej, autorstwa polskich artystów.

P.I.N. planuje udostępnić tę kolekcję szerokiemu ogółowi społeczeństwa w wielu ośrodkach polonijnych poprzez zorganizowanie wystawy objazdowej.

Biblioteka wzbogaciła się również o Xerox typ 3107, który umożliwia czytelnikom korzystanie z cennych, chociaż niekiedy zniszczonych materiałów. Jest on też ogromnie przydatny Szkołom Sobotnim, korzystającym z naszych zbiorów.

Z poczytnych nowości wydawniczych, będących w posiadaniu biblioteki należy wymienić: J.Michener "Poland", New York 1983; G.Herling-Grudziński "Dziennik pisany nocą" (1980-1983), Paryż 1984, Awtorchanow "Zagadka śmierci Stalina", 83, A.Szczypiorski "Z notatnika stanu wojennego", Londyn 1983; M.Nowakowski "Notatki z codzienności", Paryż 1983; M.Nowakowski "Raport o stanie wojennym II", Paryż 1983; J.Holzer "Solidarność 1980-1981", Paryż 1984; J.Lipski "KOR", Londyn 1983; G.Thomas & M.Morgan-Witts "Pontif", New York 1983; P.Henze "The Plot to Kill the Pope", New York 1983; Frossard A. "Rozmowy z Janem Pawłem II", Kraków 1983; T.Nowakowski "Na skrzydłach nadziei", Londyn 1984.

W ostatnim roku nastąpiły w bibliotece pewne zmiany personalne - z dniem 1 lutego 1984 przestała pracować pani T.Rabek, zatrudniona jako bibliotekarka i pracę Jej częściowo przejęła p.A.Lubicz-Łuba, która jest odpowiedzialna za serwis informacyjny i bibliograficzny. Na pół etatu została zatrudniona p.Z.Bogdańska do prac katalogowych i pomocniczych.

Dr Olga Krzyczkowska, która niezwykle ofiarnie pracowała dla biblioteki przez 30 lat jako wolontariuszka, niestety opuściła naszą bibliotekę na skutek wyjazdu do Toronto. Niemniej jednak kontynuuje z nami współpracę, dotyczącą wyboru i zakupu książek oraz kontaktów z wydawnictwami. P.I.N. i Biblioteka Polska wyrażają dr O.Krzyczkowskiej jak najserdeczniejsze podziękowania za Jej pracę i oddanie dla biblioteki.

Od kilku miesięcy wprowadzono w bibliotece specjalny serwis, polegający na powiadamianiu telefonicznym czytelników o odłożonych dla nich książkach.

Wypożyczalnia biblioteki opiera się nadal, jak od czasów jej powstania, na ofiarnej pracy wolontariuszy. Do osób, które poświęcają swój czas dla biblioteki należą: pp. A.Baryga, A.Buzek, T.Brodowska, H.Aleksandrowicz, W.Poznańska, J.Pomian-Bławdziewicz, K.Kozłowska, I.Pieniążek, K.Petryka, S.Władysiuk.

Wypożyczalnia otwarta jest dla publiczności dwa razy w tygodniu: w poniedziałki od 10-20 i w czwartki od 16-20. Czytelnia i serwis informacyjny codziennie (z wyjątkiem sobót i niedziel) w godz.od 10-17.

PLAN DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO
NA SEZON 1984/1985

P.I.N. planuje kontynuować działalność odczytową i wykładową. W ramach cyklu wykładów z Historii Polski XX wieku, prof. J. Lityński wygłosi kilka wykładów, dotyczących okresu wojny 1939-1945. O ile to będzie możliwe Instytut zorganizuje też cykl wykładów, poświęconych Polsce powojennej.

Jesienią, planowana jest konferencja na temat wielkiego głodu na Ukrainie, która będzie przygotowywana przy współudziale ukraińskich działaczy niepodległościowych i Grupy Działania na Rzecz Solidarności.

Mamy nadzieję, że w sezonie jesienno-zimowym prof. S. Barańczak będzie mógł mieć swój zapowiedziany jeszcze wiosną wykład.

Instytut planuje zorganizowanie 2 wystaw. Jedna, związana z 50-leciem śmierci Marii Curie-Skłodowskiej, a druga wystawa objazdowa, prezentująca grafikę marynistyczną ze zbiorów biblioteki.

Na terenie Kanady odczuwa się potrzebę powstania ośrodka badawczego, który wzięłby w swoje ręce inicjatywę badań, dotyczących najnowszej historii Polski i Europy Środkowej i Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń ostatnich kilku lat. Struktura administracyjna tego centrum nie jest jeszcze obecnie zdefiniowana. Uważamy, że przed przystąpieniem do formalnej organizacji powinien istnieć konkretny temat badań i zapewnienie otrzymania funduszy na jego realizację.

Jako pierwszy projekt badań proponujemy: "Solidarność" jako nowy typ ruchu społeczno-zawodowego. Starania o subwencję rozpoczną się w najbliższym czasie.

Instytut planuje zorganizowanie stałej Wystawy Kolekcji Sztuki z chwilą uzyskania dodatkowych pomieszczeń w obecnej siedzibie.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA, ZAWODOWA I SPOŁECZNA NASZYCH CZŁONKÓW

W ROKU AKADEMICKIM 1983/ 1984

Zamieszczając tę rubrykę w biuletynie pragniemy umożliwić naszym Członkom lepsze wzajemne poznanie, wymianę doświadczeń i osiągnięć; mamy nadzieję, że spowoduje to rozszerzenie kontaktów zawodowych i osobistych.

Zdajemy sobie sprawę, że do tego numeru biuletynu nie byliśmy w stanie zebrać wszystkich interesujących informacji, dotyczących działalności naszych członków, niniejszym więc prezentujemy materiały, które dotychczas otrzymaliśmy.

Mamy nadzieję, że przyszły numer w 1985 roku będzie zawierał informacje bardziej kompletne.

DR WITOLD BABIŃSKI - leśnik, historyk, autor wielu artykułów i publikacji, dotyczących najnowszej historii Polski.
"Likwidacja Oddziału VI" - Zeszyty Historyczne, Nr 64, Paryż 1983.
"Deklaracja polsko-żydowska" - Kultura Nr 12/1983, Paryż 1983
"Generał Sosnkowski" - artykuł ukaze się w Nr 18 Niepodległości w br.

PROF. IRENA BELLERT - profesor językoznawstwa na Uniwersytecie McGill.
Prof. I. Bellert została zaproszona w lipcu 1983 r. do wygłoszenia referatu na VII Międzynarodowym Kongresie Logiki Metodologii i Filozofii Nauki pt. "Interpretative Model for Linguistic Quantifiers". Referat będzie opublikowany w br. w książce pt. "Foundations of Logic & Linguistic. Selected Papers from the VII International Congress. Plenum Press London N.Y. 1984. W lipcu 1984 prof. I. Bellert została zaproszona do wygłoszenia wprowadzającego wykładu pt. "Anaphora as Text Connectors" na Międzynarodowej Konferencji na temat "Connexity & Coherence of Text & Discourse" na Uniwersytecie w Urbino.
Prof. Bellert obecnie pracuje nad książką pt. "Linguistic Semantics: Word, Sentence & Text", która będzie oddana do druku w 1985 r.

PROF. ANNA BIOLIK

- profesor Wydziału Języków i Literatur Nowożytnych. Sekcja Studiów Słowiańskich, Uniwersytet Ottawa. Prof. A. Biolik była odpowiedzialna za Program polski. W lutym 1984 zorganizowała wieczór poezji Miłosza z udziałem autora, który cieszył się dużym sukcesem. Prof. A. Biolik wygłosiła w roku akademickim 83/84 serię odczytów na temat filmu polskiego. W maju 84 była współorganizatorem Międzynarodowego Sympozjum na temat "Recepcja poststrukturalizmu w Kanadzie", gdzie wygłosiła referat pt. "Pojęcie sensu w dziele literackim". A. Biolik była również organizatorem Sesji Naukowej na temat polskiej powieści historycznej w ramach Kongresu Kanadyjskich Tow. Naukowych w Guelph 84, (czerwiec 1984), przedstawiła tam referat dotyczący "Faraona" B. Prusa. W b.r. opublikowała artykuł pt. "C.K. Norwid i E. Nelligan w kulcie dla muzyki Chopina" w tomiku zatytułowanym "Norwid piewca kultury chrześcijańskiej", Londyn 1984.

PROF. BOHDAN CZARNOCKI -

- profesor Socjologii. Prof. Czarnocki jest współautorem z H. Dutkiewiczem opracowania pt. "The Sociology of Knowledge of Florian Znaniecki", The Catalyst - Social Science Controversy Nr 13/83. Obecnie prowadzi badania nad tematem "Influx of Poles to Canada Round the Time of 'Solidarity' Movement, 1976-1984. Badania są prowadzone przy poparciu Ministry of State Multiculturalism Directorate. Prof. Czarnocki obecnie uaktywnia akcje "Podatek Służba Polsce" w ramach Kongresu polonii Kanadyjskiej, Okręg Quebec, której był współorganizatorem w 1982 r.

PROF. TEODOR DOMARADZKI -

- profesor emeryt. Uniwersytetu Montreal, Wydziału Studiów Starożytnych i Nowożytnych. Dyrektor Międzyuniwersyteckiego Instytutu Cywilizacji Porównawczych. Prof. Domaradzki brał udział w czerwcu 1983 r. w Sesji Naukowej Kanadyjskiego Zw. Sławistów w Vancouver, B.C.

PROF. TEODOR DOMARADZKI

c.d. gdzie wygłosił referat pt. "Norwid piewca kultury chrześcijańskiej". Tytuł ten jest równocześnie tytułem tomiku, zawierającego 4 referaty, wygłoszone na tym Zjeździe. Jest to wkład slawistów kanadyjskich w 100-letnią rocznicę śmierci Norwida.

W czerwcu 84 r. prof. Domaradzki wygłosił referat na Zjeździe Slawistów w Guelph, Ont. na temat "Transformacja literacka rzeczywistości historycznej w powieści H. Sienkiewicza". Ponadto przedstawił na tej sesji zarys historyczny Kanadyjskiego Stow. Cywilizacji Porównawczych, którego był założycielem.

PROF. MARIA DOMARADZKA -

profesor Uniwersytetu Montreal, Dept. Mikrobiologii, lekarz chorób infekcyjnych w Szpitalu Maisonneuve-Rosemont.

Prof. Domaradzka była organizatorem sympozjum w marcu b.r. na temat chorób gruźliczych. Obok swojej działalności zawodowej prof. Domaradzka czynnie działa jako prezeska Komitetu Pomocy Polsce i brała udział w organizowaniu zbiorów pieniężnych na rzecz Komitetu. Była też współorganizatorem konferencji prasowej w maju, na której prezentowano płytę z pieśnią poświęconą Ojcu Świętemu pt. "L'homme de Cracovie". Dochód ze sprzedaży tej płyty będzie przeznaczony na cel pomocy Polsce.

JERZY GONERKO

- ekonomista, prezes Fundacji "Światowa Wspólnota Polonijna". J. Gonerko brał czynny udział w II Światowym Zjeździe Polonii Wolnego Świata w Londynie w maju b.r., gdzie referował program stworzenia zaplecza finansowego dla Polonii poprzez opracowanie Dyplomu Polskiego Pochodzenia.

W lipcu b.r. p. J. Gonerko uczestniczył w seminarium polon. w Bethlehem, Connecticut, gdzie referował uchwały II Zjazdu P.W.Św., a także sprawę rewizji postanowień porozumienia jałtańskiego.

PROF. JULIUS GREY

- profesor Wydziału Prawa na Uniwersytecie McGill,
Member of the Quebec & Manitoba Bars.
Prof. J. Grey jest autorem pracy "Immigration Law in
Canada", która została wydana w b.r.
Prof. Grey kontynuuje swoją wieloletnią działalność
jako obrońca dysydentów i obrońca spraw dotyczących
kwestii praw człowieka. Pełni funkcję viceprezydenta
Canadian Human Rights Foundation.
Prof. Grey reprezentował przed Sądami Quebecu i Sądem
Najwyższym Kanady - Rodziców, którzy utrzymywali, że
mają prawo wg. nowej Konstytucji Kanady do kształcenia
dzieci w szkołach angielskich w prowincji Quebec.
W ostatnich dniach sprawa zakończyła się pozytywnym
wyrokiem i prawo Quebecu znane jako Bill 101 zostało
zawieszone na czas ważności Konstytucji. Wyrok odnosi
się nie tylko do tych, którzy pragną być kształceni
w języku angielskim w Quebecu, ale także do tych
pragnących się kształcić w języku francuskim w innych
prowincjach.

PROF. ANDRZEJ KAWCZAK -

profesor filozofii Uniwersytetu Concordia, wykładowca
na letniej sesji Uniwersytetu Polonii Świata w Rzymie.
W czerwcu 83r. prof. Kawczak wygłosił referat pt. "Deve-
lopment of Personality and the Concept of Education "
na konferencji zatytułowanej "New Concepts in Higher
Education ", University Without Walls, Toronto.
W sierpniu 1983 prof. Kawczak wygłosił kilka wykładów
na Uniwersytecie Polonii Świata w Rzymie i brał udział
w dyskusji Okrągłego Stołu na temat historii Polski,
wspólnie z Normanem Daviesem i prof. J. Wojciechowskim.
"Independent Poland 1918-1939 and Its Legacy" - odczyt
wygłoszony w Toronto w marcu 84 w serii odczytów, zorga-
nizowanych przez Stowarzyszenie Inżynierów Polskich.
W maju 84 r. na zebraniu Komitetu Planowania Studium
d/s Polskich wygłosił referat pt. "Czy Polska jest inte-
gralną częścią Zachodu czy pomostem na Wschód?
W zakresie swoich obowiązków jako przedstawiciel Oddziału
Rady Narodowej w Kanadzie przeprowadził kilka posiedzeń

PROF. ANDRZEJ KAWCZAK - c.d. na temat problemów integracji Centralnej Europy i bierze udział jako członek założyciel w pracach nad utworzeniem Międzynarodowego Inst. Spraw Europy Środk.

DR JERZY KOREY-KRZECZOWSKI - rektor Kanadyjskiej Szkoły Zarządzania

Dr J. Korey jest znanym międzynarodowym ekspertem w dziedzinie ekonomii i zarządzania. Kontynuuje On prace nad wprowadzeniem w Kanadyjskiej Szkole Zarządzania nowego kursu z dziedziny "futuurologii zarządzania". Tekst dra Korey-Krzeczowskiego przedstawiony w 1983 na Światowym Kongresie Futuurologów w Waszyngtonie został zakwalifikowany do wydania książkowego i ukazał się jako rozdział w książce The World of Work pt. "Education for Managers of Accelerating Change". W ostatnim czasie prof. Korey otrzymał Award for Excellence in Management Education, nadane przez Stowarzyszenie Dyplomowanych Administratorów. Został również mianowany Distinguished International Professor of Strategic Management w International Management Centre, UK, oraz Profesorem Organizacji Przemysłowych i Zarządzania na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie. Prof. Korey wydaje kwartalnik "Newsletter of the Canadian School of Management", Toronto, Ont.

DR FRANCISZEK KOZŁOWSKI - dyrektor d/s medycznych "Foyer pour les vieillards" im Marii Curie-Skłodowskiej.

W czerwcu 84 dr Kozłowski brał udział w III Międzynarodowym Zjeździe Naukowym Polskiego Tow. Lekarzy w Szczecinie, gdzie wygłosił 2 referaty: "Risking Cancer to Certain Workers Exposed to Chemicals", "The Neoplasms in the Medical Practice".

Dr Kozłowski kończy obecnie książkę autobiograficzną zatytułowaną "Wspomnienia żołnierza-lekarza", która zostanie wydana w b.r.

PROF. JOZEF LITYŃSKI

- profesor geografii na Uniwersytecie Quebec w Trois Riviers.
- Na początku br. Światowa Organizacja Meteorologiczna w Genewie opublikowała pracę prof. J. Lityńskiego pt. "Classification numérique des climats mondiaux", oraz w wersji angielskiej "The Numerical Classification of World's Climates". Jest to nowa metoda klasyfikacji klimatów.
- Publikacja ta została rozesłana do służb meteorologicznych wszystkich krajów członkowskich, należących do Światowej Organizacji Meteorologicznej.
- W tym miesiącu ukazała się opublikowana przez Editions Gamma w Montrealu mapa ścienna klimatów Świata (format 166x120 cm), opracowana wg. metody prof. J. Lityńskiego. Mapa przeznaczona jest dla szkół i uniwersytetów.
- Prof. J. Lityński ofiarował Instytutowi 1 egz. tej mapy.

ANNA LUBICZ-ŁUBA

- dziennikarz, korespondent "Związkowca" w Montrealu, asystent Sekretarza Generalnego Polskiego Instytutu Naukowego, członek Zarządu K.P.K. Quebec d/s Informacji.
- Anna Łuba jest autorką wielu artykułów dotyczących wydarzeń kulturalnych oraz życia społeczno-politycznego środowiska Polonii Montrealskiej.
- Wśród artykułów napisanych m.in. w sezonie 83/84 znalazły się: "Spotkanie z Miłoszem", Związkowiec Nr 44/83; "Z działalności Polskiego Instytutu Naukowego i Biblioteki Polskiej", Związkowiec Nr 68/83; "Toulouse Lautrec - piewca Montmartru", Związkowiec Nr 69/83; "Bioplazma energią życia" (odczyt prof. J. Oberbacha), Związk. Nr 95/83; "Wizja Kanady w malarstwie Kurilika", Związkowiec Nr 95/83; "Bal 40-lecia Kongresu Polonii Kanadyjskiej", Związkowiec Nr 12/84; "Uniwersytet Polonii Świata", Czas Nr 14/84.
- A. Łuba obecnie pracuje nad książką, będącą zbiorem reportaży z Ceylonu.

PROF. BOHDAN ŁAWRUK

- profesor Matematyki na Uniwersytecie McGill.

Prof. Ławruk współpracując z A.M. Grundlandem wysłał do druku pracę pt. "Evolutivity Conditions for Riemann Invariance" - The Canadian Journal of Mathematics.

Prof. Ławruk wspólnie z prof. J. Wloka z RFN wysłał do czasopisma "Analysis" pracę pt. "Über die Wesentliche Selbstadjugiertheit Einiger Semidefiniter Partieller Differentialoperatoren", która ukaże się w druku w najbliższym czasie.

Jednocześnie opracował z prof. Wloka monografię zatytułowaną "Elliptic Systems of Partial Differential Equations".

Prof. Ławruk jest w trakcie przygotowania z dr A.M. Grundlandem oraz 2 studentami opracowania dot. "Zastosowań teorii grupowych własności nieliniowych równań cząstkowych do uzyskiwania rozwiązań.

PROF. JULIUSZ ŁUKASIEWICZ - profesor Wydziału Inżynierii na Uniwersytecie Carleton oraz profesor Norman Paterson School of International Affairs.

Oto tytuły najnowszych publikacji prof. Łukasiewicza:

"Rail Safety Rattling Along a Route Marked Danger",
The Globe and Mail, 24 Jan. 1984.

"A Canadian Object Lesson in Failure", The Globe and Mail, Febr. 1984

"Railways Remain Our Biggest Fiasco", The Citizen, 4 April 1984

"High Speed Rail Projects in North America", Proceedings,
Canadian Transportation Research Forum 7 Transportation
Research Forum, 1984 Joint CTRF/TRF Meeting, Jasper, Alberta
23-25 maja 1984.

Spośród ostatnich referatów wygłoszonych przez prof.
Łukasiewicza należy wymienić: "Technology as Determinant
of Transport Safety: The Case of Canadian Railways",
Symposium on Risk in Transport, University of Waterloo,
6-7 grudnia 1983;

"Arrow to Challenger: Canada's Encounters with High Speed
Aeronautics", Carleton Univ. 20 lutego 1984.

"Technological Sovereignty versus Participation in Internat.
Projects: A Canadian Dilemma", Long-Term Outlook Conference,
Data Resources of Canada, Toronto, 6-7 marca 1984.

MIECZYŚLAW NAWOJSKI - zajmuje się tłumaczeniami z języka polskiego na francuski publikacji, dotyczących kultury polskiej. P.Mieczysław Nawojski w sezonie 1983/84 przeprowadzał akcję zbiorczą, związaną z projektem "L'esprit du travail". Celem zbiórki było pokrycie kosztów zakupu i rozpowszechnienia pozostałej części nakładu książki (650 egz.) "L'esprit du travail", będącej franc. przekładem pracy Ks. Prymasa Kardynała S. Wyszyńskiego. Wysłano dotychczas ok. 400 egz. - jako upominek do księży proboszczów we frankojęzycznej części Kanady. P.Nawojski prowadzi ofiarnie tę akcję pod protektorem Polskiego Instytutu Naukowego.

ALICJA POZNAŃSKA-PARIZEAU - profesor Kryminologii na Uniwersytecie Montrealskim, pisarka, dziennikarka, autorka wielu artykułów na temat spraw polskich. Książka A.Parizeau "La charge des sangliers" wyd.w 1982, ukaże się w b.r. w języku angielskim. W ubiegłym roku została wydana kolejna książka p.Parizeau pt. "Côte-des-Neiges", która zarówno jak 2 poprzednie jest drukowana w odcinkach w prasie kanadyjskiej - francuskiej. W ostatnich dniach ukazał się artykuł p.Parizeau o Powstaniu Warszawskim Pt. "Il y a 40 ans l'insurrection de Varsovie...", La Presse, Plus, 28 lipca 1984. Jednym z ostatnich był także "Sa vie et la nôtre" w zbiorze: Jean Paul II une église, Editions Paulines 1984.

DR ANNA PORAY-WYBRANOWSKA - Kierownik Biblioteki Polskiej w Montrealu.

Dr Wybranowska zajmuje się obecnie dwiema akcjami; jedna z nich Pro Justicia, dotyczy organizacji dobroczynnej, o statucie federalnym, zbierającej pieniądze na najbiedniejszych ludzi świata do osobistej dyspozycji Ojca Św. Akcja została zapoczątkowana w roku 1979, zorganizowaniem koncertu i wystawy obrazów pod egidą P.I.N-u. Dotychczas przekazano Ojcu Św. ponad 15 000 dolarów. Drugą akcją jest załatwianie wszelkich spraw, związanych z uzyskiwaniem uznania przez państwo Izrael Polaków, którzy narażali swoje życie i swoich rodzin dla ratowania

DR ANNA PORAY-WYBRANOWSKA - c.d. Żydów w czasie II wojny światowej. Dotychczas dzięki ofiarnej pracy dr Wybranowskiej 7 osób, względnie całych rodzin tak w kraju jak i zagranicą zostało oficjalnie uznanych za Sprawiedliwych Świata przez państwo Izrael i ludzie ci otrzymali dyplom i medal z napisem Poland in Jerusalem.

PROF. LUDWIK KOS RABCEWICZ ZUBKOWSKI - prezes Canadian Arbitration, Conciliation Centre and Amicable Composition Centre, c/o University of Ottawa. Prezes kanadyjskiej sekcji Inter-American Commercial Arbitration Commission, członek Komitetu Wykonawczego IACAC. Przewodniczący Komitetu Międzynarodowego Prawa Karnego. Redaktor kwartalnika Inter-American Arbitration. Prof. Rabcewicz jest autorem wielu książek i artykułów z dziedziny prawa. W ub.r. ukazała się książka pt. "Cooperación interamericana en los procedimientos penales, Universidad Nacional Autonoma de México, 1983, której prof. Rabcewicz jest współautorem i redaktorem. W listopadzie ub.r. na Międzynarodowym Colloquium Association Internationale de Droit Penal w Strasburgu wygłosił referat na temat kanadyjskich przepisów międzynarodowej współpracy w zakresie prawa karnego. W lutym 84 w Panamie na XXIV Konferencji Inter-American Bar Association wygłosił referat o nowych tendencjach w międzynarodowym arbitrażu handlowym. W maju 84 w Portugalii w Coimbrze na Międzynarodowym Sympozjum Prawa Procesowego wygłosił referat o pozasądowym załatwianiu konfliktów w praktyce kanadyjskiej.

JERZY RAWICZ -

prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Oddział Quebec. P. Jerzy Rawicz prowadzi bardzo ożywioną działalność mającą na celu zjednoczenie Polonii Montrealskiej wokół programu niepodległościowego. Jest autorem Deklaracji Ideowej montrealskiego oddziału Kongresu. Niezwykle ofiarnie pomaga nowoprzybyłym w załatwianiu formalności emigracyjnych i osiedlaniu się w Kanadzie. P. J. Rawicz zaangażowany jest również w sprawy pomocy dla Kraju i sprawy Solidarności.

TERESA ROMER

- tłumacz z języka francuskiego i angielskiego.

P.Teresa Romer prowadzi ożywioną działalność społeczno-polityczną. Jest sekretarzem generalnym Association des Proprietaires de Maisons Anciennes du Quebec. Wydaje kwartalnik Stowarzyszenia pt."La Lucarne".

P.T.Romer utrzymuje stały kontakt i informuje o działalności TKK Solidarność związki zawodowe w Quebecu.

W maju 84 zorganizowała wystawę Plakatu Polskiego na zebraniu Congres du Travail Canada.

W lipcu b.r. p.T.Romer brała udział w zebraniu, dotyczącym Spraw Wspólnoty Polonijnej, koordynacji Solidarności w Ameryce Północnej, Bethlehem, Connecticut, USA.

PROF.ANDRZEJ RUSZKOWSKI

- profesor Wydziału Komunikacji Społecznej na Uniwersytecie Sw.Pawła w Ottawie.

Prof.A.Ruszkowski spędził pierwszy semestr roku akademickiego 1983/84 na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, zaproszony przez jego Centrum Interdyscyplinarne do Spraw Komunikacji Masowej, jako wykładowca dwóch przedmiotów: "Problemy etyczne pracowników Mass Media" i "Katolickie Instytucje dla spraw masowego przekazu".

W drugim semestrze prof.Ruszkowski wykładał w Departamencie Komunikacji Uniwersytetu Ottawa przedmiot "Film a Społeczeństwo".

W dniach 18-20 maja b.r. był głównym wykładowcą na sesji "Medias, foi et culture", zorganizowanej w mieście Quebec z okazji dorocznego zgromadzenia prowincjonalnego przez Siostry Świętej Rodziny z Bordeaux.

Podczas sesji letniej Uniwersytetu Ottawskiego wykłada "Wprowadzenie do Komunikacji Masowej".

Uniwersytet Sw.Pawła w Ottawie nadał prof.A.Ruszkowskiemu tytuł Zasłużonego Profesora za 15-letnią działalność dla tej uczelni.

JERZY SKRODZKI

- ekonomista, działacz społeczny, autor kilku artykułów w prasie polskiej i kanadyjskiej, dotyczących głównie spraw polskich.
P.J.Skrodzki kontynuuje rozpoczętą 2 lata temu akcję wysyłania paczek do Polski, które są przeznaczone dla byłych żołnierzy AK i ich rodzin, polskich dziennikarzy oraz innych osób, będących w ciężkich warunkach materialnych. P.Skrodzki wysłał już do Polski 571 paczek. Mieszkanie p.Skrodzkiego służy jako stały punkt informacji i pomocy dla nowoprzybyłych.
W ostatnich miesiącach p.J.Skrodzki udzielił kilku wywiadów dla radia i telewizji na temat spraw polskich i pomocy Polakom.

WANDA STACHIEWICZ

- kustosz i założyciel Biblioteki Polskiej w Montrealu.
P.Wanda Stachiewicz w czasie pobytu w Kalifornii na początku bieżącego roku brała udział w kilku konferencjach organizowanych przez Instytut Hoovera i Uniwersytet Stanford, gdzie miała możliwość wymiany doświadczeń z naukowcami z polskiej diaspory i z Polski.
P.W.Stachiewicz kończy monografię, poświęconą roli i działalności polskiego uchodźcy w Kanadzie po II wojnie światowej.

CHARLES TAYLOR

- profesor filozofii na Wydziale Nauk Politycznych Uniwersytetu McGill.
W maju i w czerwcu 84 prof.Taylor wykładał jako 'visiting professor' we Frankfurcie, RFN.
W ramach Surhkamp Lecture wygłosił odczyt "Moderne und Rationalität".
W roku 1983 w Oxford University Press, Delhi, India wydał artykuł pt."Social theory as practice".

Józef Lityński

DWIE ROCZNICE

W dniu 1-go sierpnia tego roku mija 40 lat od chwili wybuchu Powstania Warszawskiego, tej największej w historii II wojny światowej bitwy prowadzonej przez armię podziemną.

W miesiąc po tej rocznicy, w dniu 1-go września 1984, przypada 45-ta rocznica najazdu hitlerowskiego na Polskę i wybuchu II wojny światowej.

Te dwa wydarzenia łączy nie tylko ich bliskie usytuowanie w czasie, ale przede wszystkim fakt, że wynikały one z określonej koncepcji obrony wolności narodu i niepodległości państwa polskiego. Koncepcji, którą czasem nazywa się polską, chociaż Polacy nie byli pierwszymi, którzy ją stosowali, inne narody podobnie jak my patrzyły na sprawę obrony wolności. Na czym ta "polska" koncepcja polega i czy jest ona nadal aktualna? Podstawą tej koncepcji jest założenie, że z pewnymi kategoriami przeciwników nie można iść na daleki kompromis, gdyż agresywność tych państw nie ma granic i każde ustępstwo będzie traktowane jako oznaka słabości i zachęta do agresji. Jedynie nieugięta postawa, nawet przy niekorzystnym stosunku sił, daje szanse obrony tożsamości narodowej wobec tego rodzaju przeciwnika. Takim przeciwnikiem są w szczególności państwa totalitarne, ponieważ ich natura zmusza je do agresji.

Wszystkie dotychczasowe doświadczenia wykazują, że próby "ugłaskania" totalitarnych przeciwników dają jak najgorsze rezultaty. Najlepszym tego dowodem jest Monachium, a niektóre porozumienia zachodnio-sowieckie (m.in. Jałta) są też w tym względzie bardzo pouczające.

W okresie poprzedzającym II wojnę światową i w czasie wojny Polska miała dwóch totalitarnych przeciwników: hitlerowskie Niemcy i Rosję sowiecką. W 1939 roku musieliśmy dokonać wyboru - albo sprzymierzyć się z jednym z totalitarnych sąsiadów tracąc faktycznie niepodległość, a na dalszą metę ryzykując również utratę tożsamości narodowej, albo starać się obronić pełną niezawisłość sprzymierzając się z państwami zachodnimi. Możliwość wyboru istniała właściwie tylko teoretycznie; socjalno-polityczne realia Polski międzywojennej prawie jednoznacznie przesądzały, którą drogę Polska wybierze. Polska opinia publiczna nie zaakceptowałaby nawet zawałowanej kapitulacji wobec Niemiec hitlerowskich lub wobec Rosji sowieckiej. Rząd, który chciałby takiego manewru dokonać, musiałby najpierw ujarzmić własny naród. Polacy poszli drogą zgodną z ich tradycjami i kryteriami oceny moralnej.

Byliśmy gotowi nie tylko bić się we własnej obronie, ale również wypełnić zobowiązania wobec naszych sojuszników zachodnich i zaatakować Niemców, gdyby najpierw zwrócili się przeciw Zachodowi. Naszym zasadom i naszym soюзom pozostaliśmy wierni do końca, walcząc na wszystkich frontach II wojny światowej, łącznie z frontem najtrudniejszym: frontem walki wewnątrz okupowanego kraju. Ostatnim aktem tej podziemnej walki było Powstanie Warszawskie, najkrwawsza bitwa w historii Polski.

Jedno można z pewnością powiedzieć, że kunktatorstwo polityczne nie zdołałoby uchronić nas od utraty niepodległości, a odebrałoby nam ten wielki atut moralny, który tak bardzo jest potrzebny w przetrwaniu okresu niewoli.

Jak wygląda Polska "sprzymierzona" ze Związkiem Sowieckim możemy obserwować dzisiaj, a z pewnością soюз z Niemcami hitlerowskimi nie dałby lepszych rezultatów.

Naszą tragedią było to, że Zachód w pewnej chwili poszedł na prawie nieograniczoną współpracę ze Związkiem Sowieckim nie tylko w dziedzinie wojskowej, ale również politycznej. Można jednak powiedzieć, że był to jeden z największych błędów, jakie politycy zachodni kiedykolwiek popełnili.

Dzisiaj coraz liczniejsi przywódcy zachodni zdają sobie z tego sprawę i widzą, że jedynie solidarna postawa wszystkich krajów prawdziwie demokratycznych może powstrzymać agresję sowiecką.

Jest to dla narodu polskiego wielka szansa, która miejmy nadzieję w niedalekiej przyszłości pozwoli Polakom odzyskać pełną niepodległość.

Koncząc pragnę złożyć hołd wszystkim, którzy w okresie tych nierównych zmagania oddali swe życie w obronie najwyższych dla narodu polskiego wartości: wolności, uczciwości w stosunkach międzyludzkich i prawdy.

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

P O D Z I Ę K O W A N I A

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY I BIBLIOTEKA POLSKA SERDECZNIE DZIĘKUJĄ
FUNDUSZOWI WIECZYSTEMU MILENIUM ZA PRYZNANĄ DOTACJĘ W WYSOKOŚCI
5 000 DOLARÓW, KTÓRA PRZYCZYNI SIĘ DO USPRAWNIENIA NASZEJ DZIAŁALNOŚCI.

PONADTO PRAGNIEMY GORĄCO PODZIĘKOWAĆ POLSKO-KANADYJSKIEMU INSTYTUTOWI
DOBROCZYNNOSCI ZA CENNY DAR W POSTACI 89 RYCIN O TEMATYCE MARYNISTYCZNEJ.
ZGODNIE Z ŻYCZENIEM ARTYSTÓW KOLEKCJA BĘDZIE PREZENTOWANA JAKO WYSTAWA
OBJAZDOWA W RÓŻNYCH SKUPISKACH POLONIJNYCH.

LECH WAŁĘSA

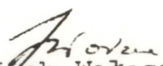
PILOTÓW 17D/3
80-270 GDAŃSK

Gdańsk, 17 II 1984

Szanowny Panie Prezesie,

na ręce Pana składam serdeczne podziękowanie
za nadesłane gratulacje z okazji Nagrody
Nobla dla całego Instytutu Naukowego
i Biblioteki Polskiej w Kanadzie. Jednocześnie
przepraszam, że czynię to z tak dużym opóźnieniem
ale niewiele czasu w życiu codziennym pozostaje
mi na listy. Dziękuję Wam - rodakom za granicą,
że zawsze pamiętacie o Polsce, a szczególnie
wtedy, kiedy jest w potrzebie. Wasza solidarność
jest dowodem żywej łączności z krajem
przodków i z nami którzy tu żyjemy.
Pomimo oddalenia jesteśmy zawsze razem.
Łączą nas wspólne idee i cele - wolność
naszej Ojczyzny.

Życzę wszystkiego dobrego.

Lech Wałęsa

B. Ławruk - Prezes
POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W KANADZIE
I BIBLIOTEKA POLSKA
3479 Peel Street, McGill University
MONTREAL, PQ, H3A 1W7
Kanada

R E D A K C J A

Jozef Lityński i Anna Lubicz-Łuba

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY I BIBLIOTEKA POLSKA

3479 Peel Street

Montreal, PQ, H3A 1W7

Tel. (514) 392-5958

